

Stalino KELIU

Eina 7-ji metai

1952 metų
rugpjūčio 29 d.,
penktadienis
Nr. 67 (631)

Kaina 15 kp

VKP(b) Centro Komitetas nutarė

sušaukti 1952 metų spalio mėnesio 5
dieną VKP(b) eilinį XIX suvažiavimą.

LKP(b) Kupiškio rajono komiteto ir rajono Darbo žmonių deputatų tarybos organas

Partijos XIX suvažiavimo direktyvos dėl penktojo penkmečio plano TSRS išvystyti 1951-1955 m. m.

(Tęsinys iš 66 (630) n-rio)

2. Numatyti geležinkelių transporto krovinių apyvartos padidėjimą 1955 metais palyginti su 1950 metais 35–40 procentų, upių transporto — 75–80 procentų, jūrų transporto — 55–60 procentų, automobilių transporto — 80–85 procentus, oro transporto ne mažiau kaip 2 kartus, vamzdyninio transporto — maždaug 5 kartus.

3. Laikyti vienu svarbiausių uždavinių geležinkelio transporto srityje — padidinti geležinkelių praleidžiamąjį pajėgumą. Sutinkamai su tuo:

a) padidinti palyginti su praėjusiu penkmečiu antrųjų kelių perdavimą eksploatacijoje maždaug 60 procentų ir elektrifikuotų geležinkelių — 4 kartus. Padidinti stočių kelių ilgį maždaug iki 46 procentų eksploatuojamo geležinkelių ilgio;

b) pastatyti ir perduoti nuolatinę eksploatacijon naujų kelių maždaug 2,5 karto daugiau negu 1946–1950 metais. Baigti statyti Pietų Sibiro magistralę ruožuose nuo Abakano ligi Akmolinsko. Baigti statyti geležinkelio liniją Čardžou—Kungradas ir pradėti statyti geležinkelį Kungradas—Makatas.

Išvystyti statybą šių geležinkelių: Krasnojarskas—Jeniseiskas, Gurjevas—Astrachanė, Agyzas—Pronino—Surgutas. Atlikti reikiamus geležinkelių rekonstrukcijos darbus Lietuvos Tarybų Socialistinėje Respublikoje, Latvijos TSR ir Estijos TSR;

c) padidinti iki penkmečio pabaigos palyginti su 1950 metais autoblokiruote aprūpintų ruožų ilgį maždaug 80 procentų ir autostabdžiais—ne mažiau kaip 2,5 karto, o taip pat padidinti elektrine centralizacija aprūpintų iešmų skaičių maždaug 2,3 karto. Žymiai padidinti dispečerinės centralizacijos pritaikymą. Užtikrinti tolesnį rūšiavimo karnelių mechanizavimą. Toliau vykdyti darbus įdiegiant radijo ryšį valdyti traukinių

eismui ir manevriniam darbui;

d) pagerinti geležinkelių kelio ūkio būklę. Patiekti geležinkelių transportui per penkmetį naujų bėgių maždaug 85 procentais daugiau, negu 1946–1950 metais;

e) pilnutinai aprūpinti geležinkelių transportą reikiamu kiekiu magistralinių garvežių, elektrovezžių, dizelinių lokomotyvų, krovinių, izoterminių ir keleivinių vagonų. Iš esmės baigti vagonų darbo parko pervedimą į automatinį sukabinimą ir pradėti aprūpinti riedmenis ritininiais guoliais. Pradėti gaminti naujus galingus garvežius, elektrovezius ir dizelinius lokomotyvus, tame tarpe su dujų generatoriais.

Pagerinti riedmenų naudojimą. Sumažinti 1955 metais vagonų apyvartos laiką ne mažiau kaip 18 procentų palyginti su 1950 metais ir padidinti vidutinę garvežių paros ridą ne mažiau kaip 12 procentų. Žymiai pagerinti vagonų keliamo pajėgumo naudojimą ir padidinti krovinių traukinių svorį.

Užtikrinti įgyvendinimą priemonių siekiant pagerinti darbo organizavimą darbuotojų, susijusių su traukinių eismu, ypač lokomotyvų brigadų.

4. Padidinti upių uostų praleidžiamąjį pajėgumą maždaug dvigubai. Baigti pirmąją darbų eilę statant ir rekonstruojant uostus Stalingrade, Saratove, Kuibysheve, Uljanovske, Kazanėje, Gorkyje, Jaroslavyje, Molotove, Omske, Novosibirske, Chabarovske, Osetrove, Kotlase ir Pečioroje. Pagrindinius uostus aprūpinti labai aukštai našiomis mechanizavimo priemonėmis. Išplėsti prieupinių pramonės įmonių mechanizuotųjų prieplaukų statybą.

Užbaigti darbus pertvarkant Volgos—Baltijos vandens kelią, padidinti laivybinius gilumus Kamos upėje ir sukurti vieningą giliavandę transporto sistemą TSRS Europinėje dalyje.

Pagerinti laivybą ir padidinti

keleivių bei krovinių pervežimus Nemuno ir Dauguvos upių baseinuose. Numatyti tiltų pastatymą per Nemuno upę Kaune ir per Dauguvos upę Rygoje.

Rekonstruoti esamąsias ir pastatyti naujas laivų statybos ir laivų remonto įmones upių laivynui. Užtikrinti, kad būtų pastatytas keleivinis ir krovinių upių laivynas, atitinkantis plaukiojimo stambiomis vandens saugykėmis sąlygas. Pakelti upių transporto vaidmenį pervežant krovinius Sibiro ir Tolimosios Šiaurės rajonuose.

Užtikrinti pervežimų išvystymą mažosiomis upėmis vietiniams reikams.

5. Žymiu mastu padidinti jūrų prekybinio laivyno tonazą, išplėsti tėvyninės jūrų laivų statybos bazę statant naujas ir išplečiant esančias laivų statybos ir laivų remonto gamyklas. Įvykdyti darbus plečiant ir rekonstruojant Leningrado, Odesos, Ždanovo, Novosibijsko, Machačkalos, Murmansko, Narjan-Maros ir Tolimųjų Rytų jūrų uostus. Užtikrinti tolesnį jūrų transporto išvystymą Lietuvos Tarybų Socialistinėje Respublikoje, Latvijos Tarybų Socialistinėje Respublikoje ir Estijos Tarybų Socialistinėje Respublikoje, išplėsti Rygos ir Klaipėdos uostus.

Užtikrinti jūrų uostų praleidžiamąjį pajėgumą padidėjimą ir išplėsti jūrų laivų remonto gamyklų pajėgumus maždaug dvigubai. Išplėsti žvejybinių uostų praleidžiamąjį pajėgumą.

Padidinti krovinių pervežimus Šiaurės jūrų keliu. Papildyti jūrų laivyną naujais ledlaužiais.

Pakelti upių, jūrų ir žvejybos laivyno darbo kokybę, sutrumpinti krovinių pristatymo vartotojams laiką, pagerinti uostų darbą, sutrumpinti laivų stovėjimą.

6. Pastatyti ir rekonstruoti kietos dangos automobilių kelių maždaug 50 procentų daugiau, negu 1946–1950 metais, ypač pietiniuose ra-

jonuose, Užkaukazėje ir Baltijoje.

Padidinti bendrojo naudojimo automobilių transporto lyginamąjį svorį krovinių ir keleivių pervežimuose. Baigti sustambinti žinybinės reikšmės automobilių ūkius. Pagerinti automobilių išnaudojimą ir žymiai sumažinti pervežimų savikainą. Išplėsti autoremontu įmonių ir automobilių techninio aptarnavimo stočių tinklą. Padidinti per penkmetį nuolat veikiančių tarp miestinių autobusų linijų ilgį maždaug dvigubai.

7. Žymiai padidinti Civilinio oro laivyno transporto lėktuvų parką, o taip pat tinklą oro linijų ir aerouostų, įrengtų veikti ištisą parą.

8. Užtikrinti tolesnį ryšių priemonių išvystymą: padidinti per penkmetį tarpmie-

stinio telefono-telegrafo kabelio ilgį ne mažiau kaip 2 kartus. Žymiai padidinti radijo transliavimo stočių pajėgumą. Išvystyti darbus įdiegiant ultra trumpųjų bangų radijo transliavimą ir radijo relė ryšius. Išplėsti miestų telefono stočių pajėgumą per penkmetį 30–35 procentais.

Pagerinti pašto ryšių darbą pristatant gyventojams spaudą ir pašto siuntas bei užtikrinti pašto pervežimą tarp rajoniniais traktais iš esmės autotransportu.

9. Sutinkamai su transporto bei ryšių tolesnio išvystymo planu padidinti valstybinius kapitalinius įdėjimus į transportą ir ryšius 1951–1955 metais maždaug 63 procentais palyginti su 1946–1950 metais.

IV. Liaudies materialinės gerovės, sveikatos apsaugos ir kultūrinio lygio tolesnio kilimo srityje

1. Remiantis nepaliaujamu socialistinės gamybos didėjimu ir visuomeninio darbo našumo kilimu, padidinti TSRS nacionalines pajamas per penkmetį ne mažiau kaip 60 procentų ir ryšium su tuo užtikrinti tolesnį darbininkų bei tarnautojų pajamų ir valstiečių pajamų padidėjimą.

Sutinkamai su gamybos apimtys ir darbo našumo kilimu, o taip pat su uždaviniais kultūrinės statybos srityje numatyti darbininkų ir tarnautojų skaičiaus padidėjimą liaudies ūkyje 1955 metais — paskutiniaisiais penkmečio metais—palyginti su 1950 metais maždaug 15 procentų.

2. Nenukrypstantai ir ateityje mažinti mažmenines kainas masinio vartojimo reikmenims, turint galvoje, kad kainų mažinimas yra svarbiausia priemonė sistemingai kelti realiam darbininkų bei tarnautojų darbo užmokesčiui ir didinti valstiečių pajamoms. Pakelti realųjį darbininkų ir tarnautojų darbo užmokestį, atsižvelgiant į mažmeninių kainų mažinimą, ne mažiau kaip 35 procentais.

Nustatyti valstybinių asig-

navimų darbininkų ir tarnautojų socialiniam draudimui padidinimą per penkmetį maždaug 30 procentų palyginti su 1950 metais.

Kolūkiečių darbo našumo, kolūkinės gamybos didėjimo pagrindu, didėjant žemdirbystės ir gyvulininkystės produkcijai padidinti kolūkiečių pinigines ir natūralines pajamas (skaičiuojant pinigais) ne mažiau kaip 40 procentų.

3. Darbininkų ir tarnautojų butų sąlygoms toliau gerinti, visokeriopai plėsti gyvenamųjų namų statybą. Numatyti penkmečio plane plačią valstybinės gyvenamųjų namų statybos programą, padidinus kapitalinius įdėjimus šioms tikslams maždaug 2 kartus palyginti su praeitųjų penkmečiu. Miestuose ir darbininkų gyvenvietėse perduoti eksploatacijon per valstybinę statybą apie 105 milijonų kvadratinų metrų bendro ploto naujų gyvenamųjų namų. Remti miestuose ir darbininkų gyvenvietėse individualinių gyvenamųjų namų statybą, vykdomą gyventojų savo nuosavomis lėšomis ir su valstybinio kredito pagalba.

(Nukelta į 2-rą psl.)

Partijos XIX suvažiavimo direktyvos dėl penktojo penkmečio plano TSRS išvystyti 1951-1955 m. m.

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Pagerinti miestų ir darbininkų gyvenviečių gyventojų komunalinį bei buitinį aptarnavimą, išplėsti vanden-tiekių ir kanalizacijos tinklą, namų termifikavimą ir gazi-fikavimą, miestų transportą, pagerinti miestų sutvarkymą. Padidinti iki penkmečio pa-baigos kapitalinių įdėjimų į komunalinę statybą apimtį maždaug 50 procentų paly-ginti su 1950 metais.

4. Užtikrinti tolesnį gyven-tojų sveikatos apsaugos pa-gerinimą ir išvystymą.

Išplėsti per penkmetį ligo-ninių, dispanserių, gimdymo namų, sanatorių, poilsio na-mų, vaikų lopšelių, vaikų darželių tinklą, padidinus lo-vų skaičių ligoninėse ne ma-žiau kaip 20 procentų, vietų sanatorijose skaičių maždaug 15 procentų, poilsio namuose — 30 procentų, vaikų lopše-liuose — 20 proc. ir vaikų dar-želiuose — 40 procentų.

Padidinti per penkmetį li-goninių lovų skaičių Lietu-vos Tarybų Socialistinėje Respublikoje maždaug 40 procentų, Latvijos TSR—30 procentų ir Estijos TSR—30 procentų.

Užtikrinti tolesnį ligoninių, dispanserių, sanatorių aprū-pinimą naujaisiais medicinos įrengimais ir jų darbo kultū-ros pakėlimą.

Padidinti per penkmetį gydytojų skaičių šalyje ne mažiau kaip 25 procentais ir išplėsti gydytojų tobulinimo priemones.

Nukreipti medicinos moks-linių darbuotojų pastangas į ypatingai svarbių sveikatos apsaugos uždavinių išsprendimą, sutelkiant ypatingą dėmesį į profilaktikos klausimus, užtikrinti medicinos mokslo pasiekimų kuo spar-čiausią įdiegimą į praktiką.

Padidinti 1955 metais ne mažiau kaip 2,5 karto paly-ginti su 1950 metais medi-kamentų, medicininių įrengi-mų ir instrumentų gamybą, atkreipus ypatingą dėmesį į naujaisių medikamentų ir kitų efektyvių gydymo-pro-filaktikos priemonių gamybos išplėtimą, o taip pat į šiuo-laikinių diagnostinių bei gy-domųjų medicinos įrengimų gamybos išplėtimą.

Užtikrinti tolesnį fizinės kultūros ir sporto vystymąsi.

5. Penkmečio pabaigoje baigti perėjimą iš septynerių metų mokslo į visuotinį vi-durinį mokslą (dešimtmetį) respublikų sostinėse, respub-likinės priklausomybės mies-

tuose, sričių, kraštų ir stam-biausiuose pramonės centruo-se. Paruošti sąlygas, kad ki-tame penkmete būtų pil-nutinau įgyvendintas visuo-tinis vidurinis mokslas (de-šimtmetis) kituose miestuose ir kaimo vietovėse.

Siekiant aprūpinti augantį mokyklų tinklą reikalingu skaičiumi mokytojų, — padidinti priėmimą į pedagogi-nius institutus 1951 — 1955 metais 45 procentais paly-ginti su priėmimu 1946 — 1950 metais; numatyti padidinti priėmimą į Lietuvos TSR pedagoginius institutus 2,3 karto, Latvijos TSR—90 procentų ir Estijos TSR—60 procentų.

Padidinti miestų ir kaimų mokyklų statybą maždaug 70 procentų palyginti su pra-eituoju penkmečiu.

Siekiant toliau kelti bend-rojo lavinimo mokyklos so-cialistinio auklėjimo reikšmę ir užtikrinti moksleiviams, bai-giantiems vidurinę mokyklą, sąlygas laisvai pasirinkti pro-fesijas, pradėti vykdyti po-litechninį mokymą vidurinėje mokykloje ir imtis priėmo-nių, reikalingų perėjimui prie visuotinio politechninio ap-mokymo.

6. Sutinkamai su liaudies ūkio ir kultūrinės statybos tolesnio vystymo uždaviniais padidinti per penkmetį visų aukštųjų ir viduriniųjų spe-cialijų mokyklų specialistų išleidimą maždaug 30—35 procentais.

Padidinti specialistų išlei-dimą iš aukštųjų mokyklų svarbiausioms pramonės, sta-tyboms ir žemės ūkio šakoms 1955 metais palyginti su 1950 metais maždaug 2 kartus.

Išplėsti per penkmetį moks-linių ir mokslinių-pedago-ginių kadrų paruošimą per aukštųjų mokyklų ir moks-linio tyrimo institutų aspiran-tūrą maždaug 2 kartus paly-ginti su praeituoju penkme-čiu.

Pagerinti mokslinio tyrimo institutų darbą ir aukštųjų mokyklų mokslinį darbą, pil-niau išnaudoti mokslines jė-gas svarbiausiems liaudies ūkio vystymo klausimams spręsti, priešakiniam patyri-mui apibendrinti, užtikrinant mokslinių atradimų platų praktinį panaudojimą. Viso-keriopai padėti mokslininkams nagrinėjant jiems teorines problemas visose mokslo sri-tyse ir stiprinti mokslo ryšį su gamyba.

Atsižvelgiant į didėjantį suaugusiųjų gyventojų sieki-mą kelti savo išsimokslinimo

lygį, užtikrinti tolesnį neaki-vaizdinių bei vakarinių aukš-tųjų ir viduriniųjų speciali-ųjų mokyklų išvystymą, o taip pat bendrojo lavinimo mo-kyklų, skirtų darbo žmonėms mokytis neatsitraukiant nuo gamybos.

7. Siekiant patenkinti di-dėjančius liaudies ūkio po-reikius kvalifikuotų kadrų srityje, ypatingai ryšium su tolesniu priešakinės techni-kos įdiegimu į gamybą, pa-gerinti jaunųjų kvalifikuotų darbininkų parengimo koky-bę valstybinių darbo rezerv-vų sistemoje ir užtikrinti dar-bininkų parengimą bei jų kvalifikacijos pakėlimą indi-vidualinio ir brigadinio ap-mokymo keliu bei per įmo-nėse organizuojamų kursų ir mokyklų sistemą.

8. Įgyvendinti tolesnį kino ir televizijos išvystymą. Iš-plėsti kino teatrų tinklą, pa-didinus kino aparatų kiekį per penkmetį maždaug 25 procentais, o taip pat padi-dinti kino filmų gamybą.

Išplėsti 1955 metais paly-ginti su 1950 metais masi-nių bibliotekų tinklą ne ma-žiau kaip 30 procentų ir klu-bų—15 procentų, pagerinus jų atliekamą darbą gyvento-jams aptarnauti.

Siekiant užtikrinti žymų grožinės bei mokslinės lite-ratūros, vadovėlių, žurnalų ir laikraščių leidimo padidini-mą, išplėsti poligrafijos pra-monę ir pagerinti spausdi-nimo kokybę bei knygų api-pavidalinimą.

9. Sutinkamai su numato-mu sveikatos apsaugos, švie-timo, mokslinių ir kultūros — švietimo įstaigų išvystymu padidinti apimtį kapitalinių įdėjimų šioms tikslams per penkmetį maždaug 50 procen-tų palyginti su praeituoju penkmečiu.

Penktasis penkmečio pla-nas nubrėžia naują galingą TSRS liaudies ūkio pakilimą ir užtikrina tolesnį žymų liaudies materialinės gerovės ir kultūrinio lygio kilimą.

Penktojo penkmečio plano įvykdymas bus stambus žings-nis pirmyn vystymosi iš so-cializmo į komunizmą keliu.

Penktojo penkmečio plano uždaviniais įvykdyti reikia:

a) mobilizuoti vidinius ūkio šaltinius socialistinėms san-kaupoms toliau didinti, sie-kiant, kad kiekviena įmonė griežtai laikytųsi valstybinės drausmės ir įvykdytų gamy-binį planą jai nustatytu asor-timentu. Siekiant užtikrinti penkmečio užduotis liaudies

ūkiui išvystyti ir darbo žmo-nių materialiniam bei kultūri-niam lygiui pakelti, reikia padidinti bendrąją valstybinės kapitalinės statybos apimtį 1951—1955 metais maždaug 90 procentų, o valstybinius asignavimus šiai statybai maždaug tik 60 procentų pa-lyginti su ketvirtuoju penk-mečiu, taip, kad trūkštami 30 procentų būtų padengti ati-tinkamai sumažinant statybos savikainą, keliant darbo na-šumą, mažinant pridėtinės iš-laidas, mažinant statybinių medžiagų ir įrengimų kainas;

b) įdiegiant į visas liaudies ūkio šakas priešakinę techni-ką, gerinant darbo organiza-vimą ir keliant kultūrinį-tech-ninį darbo žmonių lygį, padi-dinti darbo našumą per penk-metį pramonėje maždaug 50 procentų, statyboje — 55 pro-centais, žemės ūkyje — 40 procentų. Iš esmės baigti per penktąjį penkmetį mechani-zuoti sunkius ir daug darbo reikalaujančius procesus pra-monėje ir statyboje;

c) sumažinti per penkmetį pramonės produkcijos savi-kainą maždaug 25 procentais ir statybos darbų kainą ne mažiau kaip 20 procentų. Su-trumpinti statybos terminus ir užtikrinti statybos darbų ko-kybės pakėlimą. Sumažinti mašinų-traktorių stočių traktorių darbų savikainą maž-daug 25 procentais, geležin-kelių pervežimų — 15 pro-centų, mažmeninės prekybos cirkuliacijos išlaidų — 23 pro-centais. Žymiai sumažinti rea-lizavimo organizacijų pridėti-nės išlaidas pramonėje, o taip pat žemės ūkio produktų pa-*

* Šis (penktasis) penkmečio planas vėl demonstruoja vi-sam pasauliui didžią gyvy-bingą socializmo jėgą, pa-grindinius socialistinės ūkio sistemos pranašumus prieš kapitalistinę sistemą. Šis penkmečio planas yra taikios ūkinės ir kultūrinės statybos planas. Jis padės toliau stip-rinti ir plėsti Tarybų Sąjun-gos ir liaudies demokratijos šalių ekonominį bendradar-biavimą bei vystyti ekonomi-nius santykius su visomis šalimis, norinčiomis vystyti prekybą lygiateisiškumo ir sa-vitarpio naudos pagrindais.

Taikus tarybinės ekonomi-kos vystymasis, kurį numato penkmečio planas, stovi prieš ekonomiką kapitalistinių ša-lių, kurios žengia liaudies ūkio militarizavimo, didžiau-sių pelnų gavimo kapitalis-tams ir tolesnio darbo žmo-nių nuskurdimo keliu.

Penkmečio plano pasta-tytieji uždaviniai iške-lia didelius reikalavi-mus partinėms, tarybinėms,

ruošų ir realizavimo srityje;

d) sukelti masinį judėjimą išradėjų ir racionalizatorių iš inžinierių, technikų, darbinin-kų bei kolūkiečių tarpo už tolesnį techninį gamybos pa-tobulinimą ir jos išplėtimą, už visokeriopą mechanizavi-mą ir tolesnį jų gerinimą. Pasmerkti praktišką ūkinių or-ganizacijų, neįvertinančių naujos technikos įdiegimo bei darbo mechanizavimo užda-vinio ir neteisingai naudojan-čių darbo jėgą;

e) nenukrypstamai vykdyti visuose dideliuose ir mažuo-se ūkinės statybos baruose ekonomijos režimą, kelti įmo-nių rentabilumą. Ūkio darbu-tojai turi ieškoti, surasti ir panaudoti paslėptus rezervus, slypinčius gamybos gelmėse, maksimaliai išnaudoti esamus gamybinius pajėgumus, sis-temingai gerinti gamybos metodus, mažinti gamybos savikainą, vykdyti ūkiskaitą.

Užtikrinti tolesnę žymią materialinių išteklių ekono-miją likviduojant nesaikingu-mus medžiagų ir įrengimų naudojimo srityje, stiprinant kovą su broku, įdiegiant eko-nomiškas medžiagų rūšis, plačiai naudojant pilnaverčius pakaitalus ir pažangią gamy-bos technologiją.

Sustiprinti kontrolę rubliu iš finansinių organų pusės, kad būtų vykdomi ūkiniai pla-nai ir laikomasi ekonomijos režimo;

f) dvigubai padidinti vals-tybinius materialinius ir mais-to rezervus, galinčius užtik-rinti šalį nuo visokių atsitik-tinimų.

* ūkinėms, profsąjunginėms, komjaunimo organizacijoms ir įpareigoja jas mobilizuoti plačiasias darbo žmonių mases naujam penkmečio planui įvykdyti ir viršyti, vystant plačią mūsų organizacijų dar-be esamų trūkumų kritiką, siekiant kuo greičiausiai lik-viduoti tuos trūkumus.

Reikia visokeriopai remti pramoninės ir kolūkinės ga-mybos novatorius, transporto ir kitų liaudies ūkio šakų pir-mūnus, siekiančius padidinti gamybą, pakelti darbo našu-mą, sumažinti savikainą.

Didžioji socialistinio lenk-tybiavimo jėga, vteningas darbininkų, kolūkiečių ir in-teligentijos siekimas apginti taikos reikalą, nepajudinamas darbo žmonių pasiryžimas pastatyti komunistinę visuo-menę — turi būti nukreipti į naujojo penkmečio įvykdymą ir viršijimą.

Tarybų Sąjungos tautos, ko-munistų partijos prityrusiai vadovaujamos, sėkmingai įvykdys naująjį penkmečio planą.

Pakeistų partijos Įstatų tekstas

(4-asis suvažiavimo darbų tvarkos punktas)

TARYBŲ SAJUNGOS KOMUNISTŲ PARTIJOS Į S T A T A I

Partija. Partijos nariai, jų pareigos ir teisės

1. Tarybų Sąjungos Komunistų partija yra laisvanoriška vienminčių-komunistų kovos sąjunga, organizuota iš darbininkų klasės, darbo valstiečių ir darbo inteligentijos žmonių.

Tarybų Sąjungos Komunistų partija, organizavusi darbininkų klasės ir darbo valstietijos sąjungą, 1917 metų Spalio Revoliucijos išdavoje pasiekė kapitalistų ir dvarininkų valdžios nuvertimą, proletariato diktatūros organizavimą, kapitalizmo likvidavimą, žmogaus išnaudojimo kito žmogaus panaikinimą ir užtikrino socialistinės visuomenės sukūrimą.

Dabar svarbiausieji Tarybų Sąjungos Komunistų partijos uždaviniai yra sukurti komunistinę visuomenę, palaipsniui pereinant iš socializmo į komunizmą, nepalaužiamai kelti materialinį ir kultūrinį visuomenės lygį, auklėti visuomenės narius internacionalizmo ir broliško ryšių nustatymo su visų šalių darbo žmonėmis dvasia, visokeriopai stiprinti aktyvią Tarybinės Tėvynės gynybą nuo agresyvių jos priešų veiksmų.

2. Tarybų Sąjungos Komunistų partijos nariu gali būti bet kuris darbo žmogus, neišnaudojantis svetimo darbo Tarybų Sąjungos pilietis, kuris pripažįsta partijos programą ir Įstatus, aktyviai padeda juos įgyvendinti, dirba vienoje partijos organizacijų ir vykdo visus partijos sprendimus.

Partijos narys moka nustatytą nario mokesį.

3. Partijos narys privalo:

- a) visokeriopai saugoti partijos vienybę, kaip svarbiausią partijos jėgos ir galybės sąlygą;

- b) būti aktyviu kovotoju už partinių sprendimų įvykdymą. Partijos nariui nepakanka tik sutikti su partiniais sprendimais, partijos narys privalo kovoti už šių sprendimų įgyvendinimą. Pasyvi ir formali komunistų pažiūra į partijos sprendimus silpnina partijos kovingumą ir todėl yra nesuderinama su buvimu jos eilėse;

- c) būti pavyzdžiu darbe, įvaldyti savo darbo techniką, nepalaužiamai keliant savo gamybinę, dalykinę kvalifikaciją;

- d) diena iš dienos stiprinti ryšius su masėmis, laiku atsiliepti į darbo žmonių pareidavimus ir poreikius, aiškinti nepartinėms masėms partijos politikos ir sprendimų prasmę, atmenant, kad mūsų partijos jėga ir nugalimumas yra jos gyvybiniai ir nenutrūkstanti ryšiai su liaudimi;

- e) kelti savo sąmoningumą, įsisąmoninti marksizmo-leninizmo pagrindus;

- f) laikytis partinės ir valstybinės drausmės, kuri yra vienodai privaloma visiems partijos nariams. Partijoje negali būti dviejų drausmių — viena vadovams, kita eiliniams. Partija turi vieną drausmę, vieną įstatymą visiems komunistams, nepriklausomai nuo nuopelnų ir jų užimamų postų. Partinės ir valstybinės drausmės laizymas yra didelė blogybė, daranti partijai žalą, ir todėl nesuderinamas su buvimu jos eilėse;

- g) vystyti savikritiką ir kritiką iš apačios, kelti aikštėn trūkumus darbe ir siekti jų pašalinimo, kovoti prieš partinę gerovę ir apsvaigimą nuo laimėjimų darbe. Kritikos užgniaužimas yra didi blogybė. Tas, kuris slopina kritiką, pakeičia ją paradiškumu ir gyrimu, negali būti partijos eilėse;

- h) pranešti vadovaujančioms partiniams organams iki pat partijos Centro Komiteto apie trūkumus darbe, nepaisant asmenų. Partijos narys neturi teisės slėpti negerą reikalą padėti, praeiti pro neteislingus veiksmus, darančius žalą partijos ir valstybės interesams. Tas, kuris trukdo partijos nariui vykdyti šią pareigą, turi būti griežtai baudžiamas, kaip partijos valios laužytojas;

- i) būti sąžiningu ir doru partijos atžvilgiu, neleisti nuslėpti ir iškraipyti tiesą. Komunisto nesąžiningumas partijos atžvilgiu ir partijos apgavimas yra sunkiausia blogybė ir nesuderinami su buvimu partijos eilėse;

- j) saugoti partinę ir valstybinę paslaptį, rodyti politinį budrumą, atmenant, kad komunistų budrumas yra būtinas bet kuriame bare ir bet kokiomis aplinkybėmis. Par-

tinės ir valstybinės paslapties garsinimas yra nusikaltimas partijai ir nesuderinamas su buvimu jos eilėse;

- k) bet kuriame partijos pavestame poste nenukrypsta- mai vykdyti partijos nurodymus dėl teisingo kadrų parinkimo pagal jų politines ir dalykines savybes. Šių nurodymų pažeidimas, darbuotojų parinkimas pagal bičiuliškų santykių, asmeninio atsidavimo, žemietiško ir giminystės požymius nesuderinamas su buvimu partijoje.

4. Partijos narys turi teisę:

- a) dalyvauti laisvai ir dalykiškai svarstant partiniuose susirinkimuose arba partinėje spaudoje partinės politikos klausimus;

- b) kritikuoti partiniuose susirinkimuose bet kurį partijos darbuotoją;

- c) rinkti ir būti renkamas į partinius organus;

- d) reikalauti asmeninio dalyvavimo visais atvejais, kai priimamas sprendimas apie jo veiklą arba elgesį;

- e) kreiptis su bet kurio klausimu ir pareiškimu į bet kurią partinę instanciją ligi pat Tarybų Sąjungos Komunistų partijos CK.

5. Nariai priimami į partiją išimtinai individualine tvarka. Nauji nariai priimami iš kandidatų, išėjusių nustatytą kandidatams stažą. Partijos nariais priimami sąmoningi, aktyvūs ir komunizmo reikalui atsidavę darbininkai, valstiečiai ir inteligentai.

Į partiją priimami asmenys, sukakę 18 metų.

Priėmimo iš kandidatų į partijos narius tvarka:

- a) Įstojantieji į partijos narius pateikia rekomendacijas trijų partijos narių, turinčių ne mažesnę kaip trejų metų partinį stažą ir pažįstančių juos iš bendro darbo ne mažiau kaip vienerius metus.

Pirmoji pastaba. Priimant į partiją VLKJS narius, VLKJS rajono komiteto rekomendacija prilyginama vieno partijos nario rekomendacijai.

Antroji pastaba. Tarybų Sąjungos Kompartijos CK nariai ir kandidatai į CK narius susilaiko nuo rekomendacijų.

- b) Klausimas apie priėmimą į partiją svarstomas ir

sprendžiamas pirminės partinės organizacijos visuotinio susirinkimo, kurio sprendimas įsigalioja, kai jis patvirtintas partijos rajono komiteto, o miestuose, kur nėra rajoninio padalinimo, — partijos miesto komiteto.

Svarstant klausimą dėl priėmimo į partiją, rekomenduojančių dalyvavimas nėra būtinas.

- c) Jaunimas iki 20 metų, įskaitytinai, įstoja į partiją tik per VLKJS.

- d) Išėiviai iš kitų partijų priimami į partiją rekomenduojant penkiems partijos nariams: trims su dešimties metų partiniu stažu ir dviem su ikirevoliuciniu partiniu stažu, — ne kitaip kaip per pirminę partinę organizaciją su privalomu Tarybų Sąjungos Kompartijos CK patvirtinimu.

6. Rekomenduojantieji yra atsakingi už savo rekomendacijų teisingumą.

7. Priimamų iš kandidatų į partijos narius partinis stažas skaičiuojamas nuo tos dienos, kurią atitinkamos pirminės partinės organizacijos visuotinis susirinkimas nutarė patvirtinti atitinkamą draugą partijos nariu.

8. Bet kuris vienos partinės organizacijos narys, persikėlęs į kitos organizacijos darbo rajoną, šios pastarosios įskaitomas į savo narių skaičių.

Pastaba. Partijos nariai persikelia iš vienos organizacijos į kitą pagal Tarybų Sąjungos Kompartijos CK nustatytas taisykles.

9. Partijos nariai ir kandidatai, per tris mėnesius be pateisinamų priežasčių nesumokėję nario mokesčių, laikomi automatiškai išėjusiais iš partijos, apie ką pirminė partinė organizacija priima atitinkamą sprendimą, tvirtinamą partijos rajono komiteto arba miesto komiteto.

10. Klausimas dėl komunisto pašalinimo iš partijos sprendžiamas visuotinio susirinkimo tos pirminės partinės organizacijos, kurios narys yra pašalinamasis, ir tvirtinamas partijos rajono komiteto arba miesto komiteto.

Rajono komiteto arba miesto komiteto sprendimas dėl pašalinimo iš partijos įsigalioja tik tuo atveju, jei ji patvirtino partijos srities komitetas, krašto komitetas

arba Sąjunginės respublikos kompartijos CK.

Kol srities komitetas, krašto komitetas arba Sąjunginės respublikos kompartijos CK patvirtins sprendimą dėl pašalinimo iš partijos, partijos bilietas lieka partijos nario rankose, ir jis turi teisę lankyti uždarus partinius susirinkimus.

11. Pirminė partinė organizacija negali priimti sprendimo dėl komunisto pašalinimo iš partijos, jeigu jis yra Tarybų Sąjungos Kompartijos CK, Sąjunginės respublikos kompartijos CK, partijos krašto komiteto, srities komiteto, apygardos komiteto, miesto komiteto, rajono komiteto narys.

Klausimas dėl Sąjunginės respublikos kompartijos CK, partijos krašto komiteto, srities komiteto, apygardos komiteto, miesto komiteto, rajono komiteto nario pašalinimo iš partinio komiteto sudėties arba iš partijos narių sprendžiamas atitinkamo komiteto plenumo, jeigu plenumas dviem trečdaliais balsų pripažįsta tai reikalingu.

12. Klausimas dėl Tarybų Sąjungos Kompartijos CK nario pašalinimo iš CK sudėties arba iš partijos narių sprendžiamas partijos suvažiavimo arba laikotarpiu tarp suvažiavimų — Tarybų Sąjungos Kompartijos CK Plenumo dviejų trečdalių CK Plenumo narių dauguma. Pašalintas iš CK automatiškai pakeičiamas kandidatu į CK narius ta tvarka, kuri suvažiavimo nustatyta renkant kandidatus į CK narius.

13. Tais atvejais, kai partijos narys padarė nusižengimus, baustinus teismine tvarka, jis pašalinamas iš partijos pranešant apie nusižengimą administracijos ir teismo organams.

14. Sprendžiant klausimą dėl pašalinimo iš partijos, turi būti užtikrintas maksimumas atsargumo bei draugiško rūpestingumo ir kruopštus ištyrimas, kiek yra pagrįsti partijos nariui pareikšti kaltinimai.

Už smulkius nusižengimus turi būti taikomos partinio auklėjimo ir poveikio priemonės (pastaba, papeikimas ir t. t.), o ne pašalinimas iš partijos, kuris yra aukščiausia partinė bausmė.

(Nukelta į 4-tą psl.)

Pakeistų partijos Įstatų tekstas

(Atkelta iš 3-čio psl.)

Būtinais atvejais partinė organizacija, taikydama partinę bausmę, gali perkelti partijos narį į kandidatus laikotarpiui iki vienerių metų.

15. Pašalintųjų iš partijos

apeliacijos, o taip pat partinių organizacijų sprendimai dėl pašalinimo iš partijos turi būti atitinkamų partinių organų svarstomi ne vėliau kaip per dvidešimt dienų nuo jų gavimo dienos.

II

Kandidatai į partijos narius

16. Visi asmenys, norintieji įstoti į partiją, išsina kandidato stažą, būtina tam, kad kandidatas galėtų susipažinti su partijos programa, Įstatais, taktika ir kad partinei organizacijai būtų užtikrintas galimumas patikrinti asmenines kandidato savybes.

17. Priėmimo į kandidatus tvarka (individualinis priėmimas, rekomendacijų pateikimas ir jų patikrinimas, pirminės organizacijos sprendimas apie priėmimą ir jo tvirtinimas) visiškai tokia pati, kaip priimant į partijos narius.

18. Kandidato stažas nustatomas vienerių metų laikotarpiu.

Partinė organizacija privalo padėti kandidatams pasirūpinti stoti į partijos narius. Kandidato stažui pasibaigus, partinė organizacija turi apsvarstyti partiniame susirinkime

kime klausimą dėl kandidato į partijos narius. Jeigu partijos kandidatas neįstengė pakankamai pasireikšti dėl priežasčių, kurias partinė organizacija pripažįsta rimtomis, pirminė partinė organizacija gali pratęsti jam kandidato stažą ne daugiau kaip vienerių metų laikotarpiui. Tačiau tais atvejais, kai per kandidato stažo išėjimo laiką paaiškėjo, kad partijos kandidatas dėl savo asmeninių savybių nėra vertas būti priimtas į partijos narius, partinė organizacija priima sprendimą pašalinti jį iš partijos kandidatų.

19. Kandidatai į partijos narius dalyvauja patariamojo balso teise susirinkimuose tos organizacijos, kuriai jie priklauso.

20. Kandidatai į partijos narius moka įprastinį nario mokesį į vietinio partinio komiteto kasą.

III

Partijos struktūra. Vidinė partinė demokratija

21. Partijos organizacinės struktūros vadovaujantis principas yra demokratinis centralizmas, reiškiantis:

a) renkamumą visų vadovaujančiųjų partijos organų nuo apačios iki viršaus;

b) periodinį partinių organų atsiskaitytumą savo partinėms organizacijoms;

c) griežtą partinę drausmę ir mažumos klausymą daugumos;

d) besąlyginį aukštesniųjų organų sprendimų privalomumą žemesniesiems.

22. Partija statoma pagal teritorinį-gamybinį požymį: partinė organizacija, aptarnaujanti kurį nors rajoną, laikoma aukštesne už visas partines organizacijas, aptarnaujančias to rajono dalis, arba partinė organizacija, aptarnaujanti ištisą darbo šaką, laikoma aukštesne už visas partines organizacijas, aptarnaujančias tos darbo šakos dalis.

23. Visos partinės organizacijos yra autonominės sprendžiant vietinius klausimus, kiek tie sprendimai neprieštarauja partijos sprendimams.

24. Kiekvienos partinės organizacijos vyriausias vadovaujantis organas yra visuotinis susirinkimas (pirminės organizacijos), konferencija (pavyzdžiui, rajonų, sričių organizacijoms), suvažiavimas (Sąjunginių respublikų kompartijoms, Tarybų Sąjungos kompartijai).

25. Visuotinis susirinkimas, konferencija arba suvažiavimas išrenka biurą arba komitetą, kurie yra jų vykdomasis organas ir vadovauja visam einamajam organizacijos darbui.

26. Renkant partinius organus draudžiamas balsavimas sąrašu. Balsavimas turi būti vykdomas atskiromis kandidatūromis, ir visiems partijos nariams užtikrinama neribota kandidatų nušalinimo ir pastarųjų kritikos teisė. Rinkimai vykdomi balsuojant kandidatus uždaru (slaptu) balsavimu.

27. Miestuose ir rajonų centruose svarbiausiems partijos ir vyriausybės sprendimams apsvarstyti šaukiami miestų ir rajonų partinių organizacijų aktyvai, ir tie aktyvai turi būti šaukiami ne paradui ir formaliai-iškilmin-

gai tiems sprendimams priimti, o tikrai jiems apsvarstyti.

28. Laisvas ir dalykiškas partinės politikos klausimų svarstymas atskirose organizacijose arba visoje partijoje yra neatimama kiekvieno partijos nario teisė, kuri seka iš vidinės partinės demokratijos. Tik vidinės partinės demokratijos pagrindu gali būti išvystyta bolševikinė savikritika ir sustiprinta partinė drausmė, kuri turi būti sąmoninga, o ne mechaniška.

Bet plati diskusija, ypačiai visąsąjunginio masto diskusija partinės politikos klausimais, turi būti organizuota taip, kad ji negalėtų sukelti neįtikėtinai mažumos mėginimų primesti savo valią partijos daugumai arba mėginimų sudaryti frakcines gruputes, laužančias partijos vienybę, skaldymo mėginimų, galinčių susilpninti socialistinės santvarkos jėgą ir atsparumą.

Plati visąsąjunginio masto diskusija gali būti pripažinta būtina tik tuo atveju, jei:

a) tas būtinumas pripažįstamas bent kelių sričių ar respublikos masto vietinių partinių organizacijų;

b) jei Tarybų Sąjungos Kompartijos CK viduje nėra pakankamai tvirtos daugumos ypatingai svarbiais partinės politikos klausimais;

c) jei, nežiūrint į buvimą Centro Komitete tvirtos daugumos, turinčios tam tikrą požiūrį, Centro Komitetas vis dėlto randa būtinu patikrinti savo politikos teisingumą su pagalba diskusinio svarstymo partijoje.

Tik įvykdžius šias sąlygas, galima garantuoti partiją nuo piktanaudžiavimo vidinė partinė demokratija iš antipartinių elementų pusės, tik šiomis sąlygomis galima tikėtis, kad vidinė partinė demokratija išsivys ir nauda ir nebus panaudota partijos ir darbininkų klasės žalai.

IV

Vyriausieji partijos organai

29. Aukščiausiasis Tarybų Sąjungos Komunistų partijos organas yra partijos suvažiavimas. Eiliniai suvažiavimai šaukiami ne rečiau kaip vieną kartą per ketverius metus. Nepaprasti suvažiavimai

partijos Centro Komiteto šaukiami savo iniciatyva arba pareikalavus ne mažiau kaip vienam trečdaliui bendro skaičiaus narių, atstovautų paskutiniame partijos suvažiavime. Partijos suvažiavimo šaukimas ir darbų tvarka skelbiami ne vėliau kaip pusantro mėnesio prieš suvažiavimą. Nepaprastieji suvažiavimai sušaukiami per dviejų mėnesių laikotarpį.

Suvažiavimas laikomas teisėtu, jeigu jame atstovaujama ne mažiau kaip pusė visų partijos narių, atstovautų paskutiniame eiliniame suvažiavime.

Atstovavimo normos partijos suvažiavimui nustatomos Centro Komiteto.

30. Tuo atveju, jeigu partijos Centro Komitetas nešaukia nepaprastojo suvažiavimo 29 straipsnyje nurodytu terminu, organizacijos, pareikalavusios sušaukti nepaprastąjį suvažiavimą, turi teisę sudaryti organizacinį komitetą, kuris naudojasi partijos Centro Komiteto teisėmis nepaprastajam suvažiavimui sušaukti.

31. Suvažiavimas:

a) išklauso ir tvirtina partijos Centro Komiteto, Centrinės revizijos komisijos ir

kitų centrinių organizacijų ataskaitas;

b) persvarsto ir keičia partijos programą ir įstatus;

c) nustato partijos taktikos liniją pagrindiniais einamosios politikos klausimais;

d) išrenka Tarybų Sąjungos Kompartijos Centro Komitetą ir Centrinę revizijos komisiją.

32. Partijos Centro Komitetas ir Centrinė revizijos komisija išrenkami suvažiavimo nustatomos sudėties. Centro Komiteto narių išėjimo atveju jo sudėtis papildoma iš suvažiavimo išrinktų kandidatų tarpo.

33. Tarybų Sąjungos Kompartijos Centro Komitetas turi ne mažiau kaip vieną plenarinį posėdį per šešis mėnesius. Kandidatai į CK narius dalyvauja Centro Komiteto plenumų posėdžiuose patariamojo balso teise.

34. Tarybų Sąjungos Kompartijos Centro Komitetas organizuoja: vadovauti CK darbui tarp plenumu — Prezidiumą, vadovauti einamajam darbui, visų pirma partijos sprendimų vykdymo patikrinimui organizuoti ir kadrams parinkti, — Sekretoriatą.

35. Tarybų Sąjungos Kompartijos Centro Komitetas organizuoja prie CK Partinės Kontrolės Komitetą. Partinės Kontrolės Komitetas prie partijos CK:

a) tikrina, kaip partijos nariai ir kandidatai laikosi partinės drausmės, traukia atsakomybėn komunistus, kaltus partijos programos ir Įstatų, partinės ir valstybinės drausmės laužymu, o taip pat partinės moralės pažeidėjus (partijos apgavimas, nesąžiningumas ir nenuoširdumas partijos atžvilgiu, šmeižtas, biurokratizmas, buitinis palaidumas ir pan.);

b) svarsto apeliacijas ryšium su Sąjunginių respublikų kompartijų CK, partijos kraštų ir sričių komitetų sprendimais dėl pašalinimų iš partijos ir dėl partinių bausmių;

c) turi respublikose, kraštuose ir srityse savo įgaliotinius, nepriklausomus nuo vietinių partinių organų.

36. Tarybų Sąjungos Kompartijos Centro Komitetas laikotarpiu tarp suvažiavimų vadovauja visam partijos darbui, atstovauja partijai santykiuojant su kitomis partijomis, organizacijomis ir įstaigomis, organizuoja įvairias partijos įstaigas ir vadovauja jų veikimui, skiria redakcijas centrinių organų, dirbančių jo kontrolėje, ir tvirtina stambiųjų vietinių organizacijų partinių organų redakcijas, organizuoja ir veda įmones, turinčias visuomeninę reikšmę, paskirsto partijos jėgas ir lėšas, tvarko centrinę kasą.

Centro Komitetas vairuoja centrinių tarybinių ir visuomeninių organizacijų darbą per partines grupes jose.

37. Vadovavimo ir politinio darbo sustiprinimo tikslais partijos Centro Komitetas turi teisę kurti politinius skyrius ir išskirti CK partinius organizatorius atskiruose socialistinės statybos baruose, įgyjančiuose ypatingai svarbią reikšmę liaudies ūkiui ir visai šaliai, taip pat, — kiek politiniai skyriai yra atlikę savo uždavinius, — panaikinti arba paversti juos įprastiniais partiniais organais, sudarytais pagal gamybinį-teritorinį požymį.

Politiniai skyriai dirba pagal ypatingas instrukcijas, tvirtinamas Centro Komiteto.

38. Tarybų Sąjungos Kompartijos Centro Komitetas reguliariai informuoja partines organizacijas apie savo darbą.

39. Centrinė revizijos komisija revizuoja: a) reikalų eigą greitumą ir teisingumą centriniuose partijos organuose ir CK Sekretoriato aparato darbo sklandumą; b) partijos Centro Komiteto kasą ir įmones.

(Nukelta į sekantį numerį)

L. e. redaktoriaus p. F. JANKAUSKAS